

SZEKELY HIRLAP

POLITIKAI S VEGYESTARTALMU KÖZLÖNY.

KIADÓ-HIVATAL:

Az ev. ref. főiskola nyomdájában.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS

NAGY-KÖZ ELEJE.

Hirdetési ár: Három hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. és minden beiktatásért külön 30 kr. o. é. bélyegdíj. — Három hasábos nyilttéri sorért 20 kr. o. é.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.

Pesten, Zeisler M. hirdetést közvetítő intézete, Királyutca 60-ik sz., és J. Haasenstein és Vogler Bécsben (Wollzeile 9-dik sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton, reggel, NAGY FÉLÉVEN.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Negyedévre 1 frt 30 kr.
Félévre 2 „ 50 „

Folyó 1869-ik évi július 1-től kezdődőleg teljes számú példányokkal folyvást szolgálhatunk.

Birói kinevezés.

(Sz. K.) Nem régen történt, jól emlékezünk rá, az urbéri bíróságok kinevezése előestéjén: egyik lap, helyesen veté szemére a többieknek, hogy a kinevezéseket illetőleg, nem közölték utbaigazító eszméiket, ajánlataikat, terveiket; s megjósolta, hogy majd a bevégezett tények fölött fognak gunyolódni, vagy jajveszékelní, kiki a maga módja szerint. A következők igazolta a jóslat alaposságát. Minden úgy történt.

Nem mondjuk: hogy az urbéri törvényszéki bírák kinevezése épen semmi kívánni valót nem hagyott volna fenn; nem mondjuk, hogy legkisebb részleteiben elérte volna a netovábbat. Ily tulajdonra emberi műnek nem lehet józanul igényt tartani; de annyit csakugyan határozottan mondhatunk, hogy így is összehasonlíthatatlanul jobban ütött ki, mint a megyei törvényszékek választás után történt betöltése.

Azon célból, hogy az alsó törvényszékek küszöbön álló betöltése, még jobban, s lehetőleg legjobban üssön ki: a „P. N.” 139. számában (K. J.) a Birák kinevezése“ ezim alatt egy jóakaratu cikket közöl, melyre, legyen szabad nekünk is, néhány észrevételt tenni; kockáztatjuk véleményünket, hogy a fentebb említett szemrehányás ne illjék rá; aztán a kis óra is mutathat helyesen, ha nem mondja is az egész városnak.

Ugy véli (K. J.), hogy fődolog a törvényszéki elnökök helyes megválasztása, s kinevezése. Minthogy pedig a főispánok, már állásuknál fogva is, felelős organumai a kormánynak, kik a megyében hivatalt viselni szándékozókat, vagy már ismerik, vagy azokfelől biztos ismeretséget szerezhetnek, a legpártatlanabb kijelölést tehetik meg az elnökök nézve. (K. J.) ur ezen eljárást hiszi legcélszerűbbnek és sikeresebbnek, a törvényszéki elnökök kinevezésére.

Ezt mi is készsággal aláírjuk.

A bírák kinevezésénél az lenne leg helyesebb eljárás (K. J.) szerint, hogy a megyei főispánok a kinevezett törvényszéki elnökökkel együtt, szükség esetében megyei szakértő jelekkel, megállapítanak legelőbb is azt: hogy a jelenleg szolgálatban levő egyének közül, szorgalom és szakértelem által, kik szereztek érdemeket arra, hogy a birói székekben ezutánra is megmaradjanak.

Ez is helyes.

S ha már ily módon folytatja tovább (K. J.), ur a törvényszéki elnökök, s ülnököknek 3—4—5-ön kiszemeltetettek, s ki is neveztek, ezek a többiek ajánlására legilletékesebbek lehetnének, még pedig esküjük és felelősségük alatt.

Ezt mi nem látjuk czélszerűnek. Mert, minél többek között oszlik meg a felelősség, annál inkább válik fictióvá, annál inkább közelít a O-hoz. Sokak felelőssége, semmi felelősség.

Ennél czélszerűbbnek vélnők, támaszkodva nem a nemes ösztönökre, mint (K. J.) ur, — melyek szokszor tévuttra vezetnek, de az önérdékre, mely józan észszel párosulva sokkal biztosabb kalauz — hogy az elnökök, felelősség mellett — az esküt elengednők — a miniszterrel együtt, a qualificatio alapján állítanak meg a kinevezéseket.

Az elnököknek — feltéve, hogy különben nemes rokoni-, baráti stb. ösztön vezetné is, de a mely a közjóra még azért nem előnyös — érdeke, mely azt követeli, hogy törvényszéke minél jelesebb legyen, azt hozná magával, hogy a legalkalmasabbakat ajánlja.

Véleményünk a fentebbiek szerint, eltérőleg némileg (K. J.) urétól, oda megy ki: az elnököket, a főispánok, s vidéki szakértő nevezetességek megkérdezése folytán, nevezze ki a miniszter: az ülnököket pedig az elnök ajánlata, s a qualificatio alapján.

Ennyi az, mit e tárgyról elmondani jónak láttunk. Nem élünk azon tév hitben, hogy véleményünk irányadó legyen; ha nem kötelességünknek tartottuk mi is hozzá szólani a napi kérdéshez. A közvélemény csak így derülhet ki. Aztán, a bolygó fény kigyulad, ha nem is öregbíti

mindjárt a napfényét; az eső csepp le-hull, ha leesése nem látszik is meg azonnal a tenger hullámozó árján.

Tervrajza

a küllőmegyei gazdasági-egylet által, 1869-ik év október havá 3, 4- és 5-én tartandó Dícső-Sz. Mártonban, gr. Béli Ferencz ur udvarában rendezendő gazdasági kiállításnak.

Kiállítandó tárgyak: I. Gabona neműek u. m. búza, rozs, árpa, zab, török-búza a piacra kiállítani szokott minőségben. II. Borok. III. Gyümölcsök és szőlők. IV. Olajmagvak u. m. repce, kendermag, napraforgó stb. V. Kerti vetemények minden nemei, úgy azok magvai valamint gumós növények p. o. pityóka, répa. VI. Rostnövények u. m. kender, len, a vásárra kiállítani szokott minőségben. VII. Házi iparcikkek u. m. a) házi fonalok; b) házi len, kender és gyapju szövetek; c) varrások stb. VII. Háztartási cikkek u. m. aszalványok, befőttek, eczet, vaj, sajt, méz, kenyér stb. IX. Gazdasági gépek, eszközök, úgy minden gazdasági iparcikkek, a kézműipar köréből u. m. hordok, szekerek székerek stb. X. Gazdasági tenyészállatok, u. m. bikák, tehenek, bika- és üszöbörjak, lovak, sertések és házi szárnyas állatok.

A kiállított cikkek jelesbjeiért, a bírálatok nyomán, részint pénzjutalmak, részint első-, másod- és harmadrendű dícső oklevelek fognak kiosztatni és pedig: A) Pénzjutalmak a következő tárgyakért u. m.

I. Gabonaneműkért: melyekből legalább két erdélyi véka kiállítandó: 1. Tisztabuzáért 1 darab arany. 2. Rozsért 3 frt o. é. 3. Árpáért 3 frt o. é. 4. Fehér gyalog paszulyért 3 frt o. é.

II. Borokért: melyekből a kiállítónak legalább 20 erdélyi vederral kell birnia: 1. 1868-ban termettekért. a) Egy fajú borra: 1-ső jutalom 1 db arany. 2-ik j. 5 frt o. é. 3-ik j. 3 frt o. é. 4-ik j. 2 frt o. é.

b) Elegyes fajú borra: 1-ső jutalom 1 db arany. 2-ik j. 5 frt o. é. 3-ik j. 3 frt o. é. 4-ik j. 2 frt o. é.

2. Ó-borokért: 1-ső jutalom 1 db arany. 2-ik j. 5 frt o. é. 3-ik j. 3 frt o. é. 4-ik j. 2 frt o. é.

III. Gyümölcsökért: A legalább 10 faj alma vagy körtve kiállítójának a fajok jelessege szerint 1-ső jutalom 10 frt o. é. 2-ik j. 5 frt o. é.

IV. Kertiveteményekért: Egy teljes, kertiveteményekből álló, u. m. pityóka-, murek-, petrezselyem-, ezeller-, vörös- és fokhagyma-, káposzta- és paprikából kiállított csoportnak 1-ső jutalom 5 frt o. é. 2-ik jutalom 2 frt o. é.

V. Kenderért: 1-ső jutalom 2 frt o. é. 2-ik jutalom 1 frt o. é.

VI. Házi iparcikkekért: a) kenderszövetre: 1-ső jutalom 1 frt. 2-ik jutalom 1 frt o. é.

b) gyapjuszövetre: 1-ső jutalom 2 frt 2-ik jutalom 1 frt o. é.

c) zsákra: 1-ső jutalom 2 frt. 2-ik jutalom 1 frt o. é.

d) Himzésekre és varrásokra a megyei gazdaszszonyok által gyűjtendő három díj.

VIII. Háztartási cikkekért: a) aszalványok- és befőttekre: 1-ső jutalom 2 frt o. é. 2-ik jutalom 1 frt o. é. b) eczetre: egy j. 1 frt o. é. c) sajtra: egy j. 1 frt o. é. d) kenyérre: 1-ső j. 2 frt. 2-ik j. 1 frt o. é.

VIII. Gazdasági gépekért: 1 Borsajtóra 2 db arany. 2. Szórórostára 2 db arany. 3. Kö-

zónsleges kerülő vagy váltó faekére 1 db arany.
4. Vasekére 1 db arany.

Jegyzet. A kiállított gépek jelesbjeiből a kiállító bizottmány, az alapszabályok 29. § értelmében a az egylet tagjai közötti kisorsolás végett vásárol.

IX. Gazdasági tenyész állatokért. 1. Lovak közül: a) 3—4 éves ménre 1 db arany. b) 3—4 éves kanca 2 díj 1—1 db arany.

2. Szarvasmarhák közül: a) két éves bikára két díj 1—1 db arany. b) két éves tinóra: 1-ső jutalom 5 frt o.é. 2-ik 2 frt o.é. c) borjustehénre: 1-ső jutalom 1 db arany. 2-ik jutalom 4 frt o.é.

3 Sertések közül. a) egy éves kanra: 1-ső jutalom 5 frt o.é. 2-ik 2 frt. b) egy éves koca: 1-ső jutalom 5 frt o.é. 2-ik 2 frt o.é.

4. Hazai fajú juhok közül, melyek azonban keresztetettek is lehetnek.

a) Kosra: 1-ső jutalom 5 frt o.é. 2-ik 2 frt. b) anyajuhra: 1-ső jutalom 5 frt o.é. 2-ik jutalom 2 frt.

B) Dícső-ő oklevelekkel tiszteltetnek meg mindazon kiállítók, kiknek kitűnő czikkei a bírálókat szerint arra alkalmasoknak ítéltetnek

Szükséges tudni valók: A gazdasági állatok kiállítóinak községi bizonyítvánnyal kell igazolni, hogy azok saját neveltjeik, kivéve a borjustehéneket, ellenesetben jutalomra igényt nem tarthatnak.

A gazdasági tenyész állatok október harmadikára a kiállítási helyiség udvarára hajtandók és bejelentendők, melyek fölött a bíráló és a díjkiosztás azonnal meg fog történni, mi után visszahajthatók.

A borok kiállítói: palaczkjaikra csak is év számot, s hogy faj vagy elegyes? irathatják, s a mellett kötelesek azokat jellel ellátni, a kiállítóknak s a szőlőhelynek megnevezése pecsétos levélben küldendő be, minek hátíratára leendő idegen kézzel följegyezve a jel és a beküldött palaczkok száma; ellenesetben ki fognak zártni a versenyből s így a jutalmazhatásból is.

A kiállítandó tárgyak október 2-ig beküldendők Dícső-Szt-Mártonba a gr. Béli Ferencz ur udvarába „a rendező bizottmányhoz” czimezve és minden tárgyon megjegyzendő, hogy a kiállító „visszavárja” vagy „az egylet részére”

ajánlja.

A kiállítást látogatók 10 kr o. é. belépti díjt fizetnek.

Oktober 5-én a jutalmak, nem különben a dícső-ő okmányok kiosztatnak, a visszakívánt tárgyak kiadatnak, az egylet részére ajánlottak pedig előrvetettnek.

Az 1868-ik évi bonyhai és ezen év tavaszán dícső-ő-szt-mártoni kiállításakor tapasztalt ügybuzgalom kecsgetti a gazdasági-egyletet a reményvel, hogy a t. cz. közönség ezen kiállítást is támogatandja.

Dícső-Szt-Márton, 1869. július 4-én.

Szivássi Sándor, s. k.

a rendező bizottmány elnöke.

Farnos Elek, s. k.

rendező bizottmányi titkár.

VIDÉK.

A korondi fürdőről.

Körölményeim úgy hozták magukkal, hogy utamat idáig, ne a rendes uton: Erdő-Szt-György felé, hanem a maroszei szentföldön keresztül, az ugynevezet „Szakadáson” át tegyem meg. A Maros völgyéből jövőnek sokkal rövidebb ez út. Az ember N.-Ernyénél a hegyek közé tér, Remetén, vendéglő hiányában az öreg Salamon-Ferencz atyáknál étet egyet, innen aztán Szovátánál a rendes országútra érve, három óra alatt Korondon vagyunk. Ez út azért is rövidebb, mert jobb, mint rendes országút, Kelemen-től kétől korondig, mely egészen el van hanyagolva. Nagy figyelmetlenség a Maros- és Udvarhelyszék illető tisztviselői, utfelügyelői részéről, hogy legkisebb tekintettel sincsenek az ország minden szögletéből jövő utasokra; ők tudják: hogy a fürdői idény alatt nagyszámú idegenek utaznak át e vonalon, még sincsenek annyi fegyellemmel, hogy egyetlen hidat megigazítsassanak, egyetlen kátyút betöltsenek, az út elannyira ki van kórtorva, hogy rajta még, a ki egészséges is tengeri betegségbe esik. A legszegényebb ház gazdája is, ha tudja, hogy vendégei lesznek, némi előkészületeket tesz, megszöpri az udvart, meg-

teríti az asztalt: e vonal utfelügyelői nem gondolnak a vendégekkel, nem ismerik ez ősi magyar erényt: a vendégszeretet. Ajánljuk ez ügyet a két szék bizottmányának figyelmébe. As most térünk vissza a Szakadásba. Az itt átvetető út nemcsak rövid, de regényes és változatos is. Remetén felül átmenve a Nyárádon, mely itt kristály tiszta s tökéletes havasi jellemű, nem mint kevéssel alább Ny.-Szeredán alól, lassu és sárgás iszappal kevert, egy havasi völgy kanyarulataiba érkezünk, hol minden fordulatnál új meg új szépségek gyönyörködtek a szemet, helyenkint oly kies erdőpartok tűnnek elé, hogy kedve volna az embernek ide tenni át nyári lakását. A jobbra balra elterülő erdőségek nem voltak előttem ismeretlenek. Ezekkel ezelőtt egy emlékeztető özvadászatot vettem itt részt, mindegyre híven emlékeztem, itt volt éjjeli tanyánk, amaz ormokon túl lóttuk az őzeket, itt volt az a hajtság, hol egy kedves czimborámmal elhitettük volt: hogy medve volt a hajtságban, mi annyival inkább sikerült, mert a vadászat vezetője is komolyan erősítette, hogy hallotta prüsszögését, amott vette magára egyik czimboránk azt a varázs ujjast, mely nemcsak fölmelegítette az ősi hidegtől dermedni kezdő tagjait, de fel is villanyozta. Ez az ujjas sok józú nevetésre adott alkalmat, szükségünk is volt a nevetésre, hiszen azon időkben volt ez, midőn a Bach-kormány még javában üzte garázdálkodásait. A politikai életnek arezunkat hőzivatarral szembeesapó hidege elől, mintegy ösztönyszerűleg a társas élet meleg tüzhelyéhez menekültünk. Összegyűltünk ma Agárdon, holnap Vajában, Torboszlón, Göcsön stb. kimentünk a szabadba vadászni, majd barátságos asztal körül összeseregelve — míg künn északi szél süvöltött — benn tréfáltunk, enyeleltünk, vigasztaltuk és bátorítottuk egymást. Együtt voltunk a Filepek, Bereczkiek, Bothosok, Ballák stb. stb. Jól esik ez egyetértésre visszaemlékeznünk! A politikai látvány kitisztul: de hidege, mintha társaséletünkbe furakodott volna! Voluánk-e képesek ma egy a régihez hasonló vig komániát egybegyűjteni? A kik a szomorú időkben, a bizalom köteléke által voltak egybekapcsolva: ma a vizsztatért jobb napokban, két külön pártra szakadva, torzsalkodva állunk szemben egymással. Nem-

TÁRCA.

Neumann Izrael váltóhamisítás bűnyében ügyvéd Kozma Endre által mondott védbeszéd.

Tisztelt törvényszék!

(Folytatás)

Vádolt néhai Bardocz Elekre soha sem szorult, ellenkezőleg néhai B. E. volt vádlottra szorulva, — nem is lehetett vádlott néhai B. Elekkel, oly számadási viszonyban, milyen az államügyészség által állittatik, mert ezt a vádlott terjedelmes üzleti viszonyai sem engedték meg, melyekért számtalan utazásai voltak néhai Bécsig, — s melyek miatt a néhai B. E. cassirságát még nem is folytathatta volna — nem egyéb tehát az államügyészségnek abbéli állítása, úgy, mint a többi is pusztá feltévéseknél, melyből vádlott ellen gyanút gerjeszteni nem lehet.

Ezek után áttér államügyész ur vádlott azon állítása megczáfolására, hogy néhai B. E. az 1860. május 5-én kelt s jelenleg szóbanforgó váltót saját házában írta volna alá, s kifogásolja az e tekintetben valló szemtanukat Pap Gligort és Sánhál Kivát azért, mert vádlott azt állította, hogy az érdekelt váltó aláírásakor csak ketten B. Elekkel lettek volna a szobában, s vádlott ezen tanukra nem hivatkozott, mire nézve megjegyzem, hogy vádlott úgy tudta, miként csak ketten lettek volna B. Elekkel a szobában akkor, mikor néhai B. E. az érdekelt váltót aláírta, s azt vádlottnak átadta, de a nevezett tanuk határozottan vallják, hogy ők látták, mikor néhai B. E. az érdekelt váltót aláírta, — ott voltak ők, s előttük hivatta néhai B. Elek vádlottat magához avégre, hogy az érdekelt váltót átadja, s mikor látták, hogy vádlott érkezék B. Elekhez, ők egy mellékszobába vonultak addig, míg vádlott és néhai B. E. végeznek, — látták, mikor az érdekelt váltó aláírattott néhai B. E.

által, s vádlottnak átadatott. Nagy sérelmét vagyok bátor kifejezni vádlottnak azért, hogy ezen tanuk meg nem eskettettek, s ez által vádlott elesett annak tanusíthatásától, hogy a kérdéselt váltót néhai B. E. saját kezűleg írta alá, s ez által vádlott azon gyanuba esett, mintha az érd. váltót néhai B. E. halála után hamisította, vagy hamisította volna, mert azon kifogások, melyek Pap Gligor ellen a vádlotthoz való viszonyából felhozattak a luskai dologért, vádlott ellen tett alaptalan feljelentés rendén létrejött okmányokból vétettek, melyek el is enyésztek akkor, mikor vádlott tényálladék hiányában feloldoztatott, s így ma Pap Gligor nevű tanu ellen felhozott azon ellenvetésre, hogy a végtárgyaláson a nyomozat rendén tett vallomásaival ellenkező vallomást tett volna, megjegyzem, mikép ezen tanu a végtárgyaláson addig kérdeztetett némely mellákes és nem lényeges körülmények iránt, mikép ezen tanu oly zavarba jött, hogy a hátam megett némely hallgatók azt süttögték, hogy ha ezen tanuhoz most azon kérdés tételnek, vajon fiu-e vagy leány, bizonyosan megmondani nem tudná, pedig jókorabeli férfi: egyébiránt ily állapotban is lényegében megegyező vallomást tett a végtárgyaláson a nyomozat rendén tett vallomásával. — Sánhál Kivának pedig terhére nem vethetjük fel, hogy tudta, mikép Neumann kereset alatt van, az érdekelt váltóért, s nem mindjárt jelentkezett, hogy tud az érdekelt váltó létrejöttéről.

Ezen gáncsolása az államügyészségnek csak arra van intézve, hogy vádlott ne tanusíthassa azt mikép azon váltó és az abban foglalt 21 ezer forint követelés már a néhai B. E. életében létezett, ezt tanusítja Gerendi József esketetlen — és Pollák Náthán, úgy Hirsch Izsák megeskett tanuk, kik a kérdéselt váltót vádlottnál látták, még mielőtt vádlott 1863. január 15-én M.-Vásárhelyen Dr. Scheitz Antalnál járt volna, — maga néhai B. E. is elesmerte tanuk Mendel Dégenfeld, Reichel József és Efraim Hirsch előtt, hogy vádlottnak 21 ezer frtnál többel tartozik.

s egy számadási jegyzékben, melyet vádlott adott be néhai B. Eleknek, s ennek halála után neje adott át a törvényszéknek és a mely jegyzék jelenleg a periratok közt van, említettik is a jelenleg szóbanforgó 21,000 frt követelés kamatja, mi azt tanusítja, hogy a követelés valódi — fenállott, s az erről szóló váltót és zálogokmányt megeskettett tanuk Ertzman Mózes és Mendel Salamon is látták vádlott neje 1861-ben.

Ezen számadási jegyzékre, melyben a jelenleg szóbanforgó 21,000 frt kamatja említettik, azon kifogást teszi az államügyész ur, hogy nincs feltéve arra kelése ideje, — nincs rajta törvényszéki szám, s azon gyanút kívánja felköltetni e tekintetben, mintha ezen számadási jegyzéket vádlott csempészte volna be Mialovics Viktorhoz, vagy a b-szolnokmegyei törvényszékhez, mire nézve megjegyzem, hogy az államügyész ur, tán nem figyelmeztet a végtárgyalás folyamára kelőleg, s azért idézi ezen ténykörülményeket így, mely előadása meg nem állhat, mert ezen végtárgyaláson constátáltatott az, hogy ezen számadási jegyzéket vádlott adta be néhai B. Eleknek, s az ő hátrahagyott irományai közül ezen számadási jegyzéket éppen Mialovics Viktor ur adta be más három héber nyelven írt számadási jegyzékkel a b-szolnokmegyei törvényszékhez, — ott ezen számadási jegyzék vádlottnak elő is mutatott, az iránt vádlott ott rögtön kikérdezte, s vádlott ezen jegyzékből csak annyi erősséget vett, mint ezt vádlott idevonatkozó feleletében kifejezte, hogy ezen számadási jegyzék is azt tanusítja, hogy a jelenleg szóbanforgó követelése fenállott, s közte és B. E. közt fenforgott, tehát e tekintetben semmi csempészeti gyanúsításnak sincs helye, s e tekintetben az államügyész ur az ügyiratokkal ellenkezőleg gyanusítja vádlottat.

(Folytatjuk.)

csak az egész baza, de annak kisebb foltjai is, visszatükrözik nemzetünk azon szomorú jellemvonását, mely a dal következő soraiban talál kifejezést:

„Átok fogta meg a magyart,

Mert az soha együtt nem tart!”

Ily emlékezések és gondolatok közt érkeztem Korondra. Itt minden a régi. A vidéket borító gyepek most is oly elevenek, a Firtos épen úgy eregeti bodor felleg-füstjeit, mint évekkel ezelőtt; a Hollókő épen úgy magaslik ki, a szem nem tudja megmérni, mennyit törtek le belőle a villámok, csupán a vidék egy kitűnő disz, Atyha mellett, a kerekdű nincs a maga helyén. A falusiak az utolsó égés után építkezésre felhasználván azt. Hanem azt nem bánták, ha a fürdő emberi-művein találják egy kis változást. No de seba! lesz ezután. A fürdő jelen hasznóbélrői Csej és Csontos urak oly feltétellel vették ki azt ötven évre, hogy apránként reformokat létesítsenek. Jó lenne ezen reformokat bizonyos, előre megállapított, szakértők által kijelölt terv szerint léptetni életbe, az építkezéseknél ügyelettel lenni, hogy kényelmes berendezés mellett, a külső izlésnek is megfeleljenek; mire, kétségkívül kedvező mintául szolgálанд azon fürdők, melyet ifj. gr. Teleki Domokos készült építtetni családja számára. Igen szép volna, ha hasznóbélrői urak az újítások sorában első helyre tennék, a sósfürdőnek alá hozását, nagyon farsztó a magasra való szekerezés! Megmondjuk, hogyan lehetne ezt eszközölni. A gyönyörű Arcsó előtt sósforrások vannak, gyűjtsék azokat egy csinos bossin-be s a sósfürdő le leendő hozva a magaslátról, az Arcsó érdemes birtokosával ki lehetne ez ügyben egyezkedni. Egy jégverem építése mellett, mire égető szükség van Korondon, csak ennyit létesítsenek a jövő évre, s a publicum meg lesz elégedve. Minden reform pénzbe kerül, épen ezért nem neheztelünk az ívó és fürdési díj behozataláért, jól teszik, ha minden tisztességes utat és módot felhasználnak jövedelmök gyarapítására; hanem azt nem tennek helyesen, ha minden apró-cseprő jövedelmeket, mikben a vidék szokott osztózni, monopoli-zálnának. A köznépet ellenségökké tennék.

A mi a társaséletet illeti, daczára annak, hogy a szállások mind el voltak foglalva, mint-ha nem lett volna oly élénk, mint ezelőtt. Sokan hiányoztak a vig. cimborákból; a társaság olyan, mint a tézsa: kovács kell belé, ha azt akarják, hogy felpeszdljön és mozgásba jöjjen. Hiányzott egy erőteljes ifjuság, annál több volt az embercsemete: hatvan gyermeket számláltunk össze. A társalgás szokszor ment át a politikára: a nők közt sok volt a baloldali, kik nem akarják megtagadni származásukat, már azt t. i. hogy azon oldalborda, melyből Éva anyánk vette eredetét Ádám baloldalából volt a legenda szerint kivéve, a férfiak, nagyon kevés kivétellel, jobboldaliak voltak. Ki nem tapasztalta: hogy minden társaskörben, hol civilizált és intelligens emberek gyűlnek össze, a jobboldal többségben van? csak városi vargák közt vagyunk kisebbségben.

—t—

Színház.

⊙ Augusztus 20-án: a helybeli szegények fölsegelésére, bérlet szünetben: Vid, Szigeti 4 felvonásos „pogány” drámája. — A menyegyre örültünk, hogy a szintársulatnak három havi ittmulatása után e jótékonycélu előadásra is valahára sor került, épen annyira elszomorodtunk az azt megelőzőtt és küszöbön álló körülmények számbavétele után, s már előre nem a legkedvezőbb eredményt jósoltuk a szegények pénztára részére. E hét játékrendje farsztóan egyhangú volt: három nap egymásután mind csupa nagyhangú, komoly, (hogy ne mondjam színpalhasagató) dráma, egyetlen könnyedebb vigjáték által meg nem szakítva, — három nap egymásután jótékony célu (illetőleg jutalom) előadás; s ezekhez még az egeknek megnyiladozott esatornái: mind meg annyi tényezők a színházbamenési kedv és a jótékony-sági buzgalom lelőhasztására. És valóban a színház ez este feltűnően üres volt, s a szegények pénztárában is csak a legkevesebb összeg volt.

Összeg, mely a tiszta jövedelem fele részének beszámolásából részére jutand, s annak minden-esetre legjelentékenyebb részét azon adomány fogja képezni, melyet a terem tulajdonosa nem-lelkien nygvan e célra szánt t. i. a napóntai előadásért az igazgató által fizetni szokott bérleti díj, melyet — mint halljuk — L. K. ur ez alkalommal egészen elengedett, azaz: közvetőleg a jövedelem növelésére följárólt. — A mi az előadást illeti: a szereplő színészek és színésznők, minden jó és győnge tulajdonaikkal együtt sokkal ősmertebbek közönségünk előtt, hogysem azokat minden alkalommal egyenkint bemutatni szükséges volna.

Augusztus 21-én, Göcs Ede karnagy jutalmára: „Tiz leány” és a „Matrozok” című operettek. A közkedvességű, vidám dalművészek csak nem minden részében megtölték a színházat, s szorgalmas veterán karmesterrünknek úgy hisszük nem lehet oka panaszra. — Az előadáson nem épen minden napi figyelem, pontosság és jókedv nyomait észleltük, s a közönség mind végig derült hangulatban maradt. — Szombati, mint Kakasfi, a Tizleányban rég nem látott elevenséggel, és hatással játszott, hangja a szokottnál tisztább és érzesebb volt, s Prielle (Páris) együtt az embert sokszor önkéntelen nevetésre fakasztották. A produktói jelenetben Gerecsné (Limonia) tirolis és olasz dalaival szünni nem akaró tapsokra ragadta hallgatóit; sőt ez este Köröcsi Bertának is mosolygott a szerencse, s lágy, rokon-szenves hangjával Petőfinek „Ez a világ a milyen nagy” kezdetű, sikerülten előadott szép magyar népdalát tetszészaj között kellett ismételnie. Hamen Dancz Nina k. a. Sidi szerepét az énekrészekben merőben elejtette; nem csoda, hisz e szerephez hang nélkül fogni hálátlan munka. Hanem azért taps hiával még sem maradt. A „Matrozokban” Gerecsné, Prielle, Szombati szokott módon jeleskedtek.

August. 22-én: Kassayné gyöngékedése miatt a mára hirdetett Bánk bán szomorú játék helyett a „Tiz leányt” ismételték a „Pajkos diákok” társaságában.

Beust gróf válasza.

A porosz-osztrák-magyar tollharc, mely eddig a félhivatalos lapok hasábjain dühöngött, a diplomatai jegyzékek sikosabb terére költözött át.

Említettük mult számunk „külföld” rovatában, a porosz kormány egy jegyzékét, a bécsi követséghez, Beust grófnak a delegáció albizottságában tett nyilatkozata alkalmából.

E jegyzékre Beust gróf, f. hó 18-án felelt, finom tapintattal, újból kitüntetve békés előzékenységét.

Mindenek előtt visszautasítja a poroszkormány azon kihívó modorát, midőn oly ügyekről kér felvilágosítást, melyek nem lehetnek diplomatai jegyzékek tárgyai. Felelőlvén: hogy az, mit a kormány képviselői, a parlamenti bizottságok nem nyilvános üléseiben mondanak, nem tartozik a külföldi kormányok ellenőrzése alá.

Azután a már említett két pontot veszi tárgyalás alá. Az elsőre felelve, midőn védi Ausztria-Magyarország nemzetközi állását, nem igyekszik kényes természetű kérdéseket vonszolni elő.

A másodikra, méltósága teljes érzetében mondja: „ha a kir. poroszkormány kívánata azon kérdéskör iránt, vajon történt-e és mily módon, ez oldalról, valamint a másiktól, a lefolyt években, egy talán valamelyik részről félre ismert közlekedés, jegyzék váltásba bocsátkozni: — úgy örömmel nyújtunk arra kezet, s bizonyára nem oly célból, hogy a létező neheztelő hangot élesebbé tegyük, ha nem, hogy azt, mind két részről való megismerés által szelidítsük”.

Beust gróf e jegyzékben, szemelött tartva a monarkhia méltóságát, éber figyelemmel volt a béke követelményeire is. És ennek kiváló bizonyítványát adja, azzal a mit mond szintugy, mint azzal, a mit elhallgat.

KÜLFÖLD.

FRANCZIAORSZÁG. Napoleon császártól még ellenségei sem tagadták meg soha azon csodálatos finomságu érzéket, melylyel az idők jeleit megfigyelni tudja, s melyet a diplomaták hatodik érzékének lehetne nevezni. De ő nem csak megfigyeli, s észleli; hanem alkalmazkodik is ahoz. Vajon olyan uralkodó, ki maga is több ízben szenvedett politikai fogságot; akkor midőn az egyesült-államok elnöke pusztító polgárháboru után, közbozsánatot hirdet a lázangó déliek számára; akkor midőn a szeptemberi spanyol forradalom hősei fátolt boritanak a volt kormány gonosz tettei fölé; tehetett-e másképen, minthogy közbozsánat által maga is előmerje a szabadság követelményeit? Nem! És ezt behi-zonyította, midőn I. Napoleon százados születésnapján, teljes amnestiával szüntetett meg minden politikai elítéltetést. E szerint valamennyi száműzött hazatérhet, valamennyi elítélt szabadbadd lett.

Ez amnestia igen jótékony benyomást tett a francia közvéleményre. „Bölcs, erényes” ténynek nevezik, mely a „császárt nagygyá teszi”, mely mindazokat pártjára vonja, kik a szabadságot és rendet ohajtják; mely „korán reggel örömet keltve rendült át Páris utcáin; mely „jó és nagy politika”.

Természetes azonban, hogy a szélsőbal és szélsőjobb ez által sincsenek kielégítve. A végletek érintkeznek, régi megjegyzés, régi igazságról.

OLASZORSZÁG. A toskanai kis papokat, azon törvény, mely katonamentességüket megszünteti, mostanság legalább, nem fogja nagyon terhelni. Alig szentesítette e törvényt a király, a florenzi érsek felhívást intézett a papokhoz, oly intézetek alakítása végett, melyek a besorozott kispapok kiváltására pénzt gyűjtsenek. E felhívások oly sikeresek voltak, hogy a begyűlt összegek, a kiváltásra, illetőleg helyettesítésre szükséges költségeket bővön fedezték. E példa, úgy írják, más olasz tartományokban is kövételre talált.

NÉMETORSZÁG. A „Times” berlini levelezője, e hó 11-ről, „Egy órgyilkos a berlini székes egyházban” czim alatt írja: „Hiszek az atyáistenben, a fiúistenben, és a szt-lélek istenben”.

„Hazudik ön”.

Erre egy lövés, egy kiáltás, s általános felindulás,

E jelenet augusztus 8-án, ment végbe Berlinben. Heinrichi nevű lelkész az oltár előtt mondá a „Hiszekegyet”, mikor egy ifju az első padból elkiáltva, hogy hazudik, rá lött. Az egyházfi azonnal megfogta ez ifjut, ki nyugodtan engedte magát vezettetni. A pap sértetlen maradvá, tovább olvasta a Hiszekegyet, s az isteni tisztelet a szokott módon végig folyt.

A bűnös a legközelebbi rendőr állomáson kikérdezettve, nyugodtan felelte a hozzá intézett kérdésekre: hogy neve Biland, 19-éves, protestans. Szülei úgy akarták, hogy papjelölt legyen az állam egyházban. Azonban csak hamar belátta azon tanok hamisságát, melyeket egykor tanítani kellett volna, s vonakodott azon haladni. Szülei később magára hagyva a színművészet tanulmányozta, de a körülte látott vallásos hazugság nem hagyta nyugodni, látta, hogy néme-lyek szándékosan valótlanosságokat mondanak, míg mások megvető közönnnyel figyelnek rájuk, s elhatározta, hogy valamely meglepő tett által, a közszellemet zsibbadtságából fölébressze. Ezért határozta el, hogy az első kedvező alkalmat felhasználja, valamelyik papot lelővi, épen mikor amaz átkos hazugságot mondja. Tökéletesen tudta mit szándékozott tenni, a golyót maga öntötte, s igyekezett, hogy a lövés halálos legyen. Hisz, hogy lesznek olyanok, kik szándéka önzetlenségét belátják, ha nem is fogják helyeselni a választott utat.

A vizsgálatok megerősíteni látszanak a félrevezetett ifju szavait! Véltek: hogy a piztoly nem volt golyóra töltve, de a vizsgálatok ellenkezőt derítették ki. A golyó a lelkész feje mellett haladva el, egy gyermek arcát surolta az énekkarban, de csak annyira sérült meg, hogy végig énekelhetett.

VEGYES.

* **Mikó Mihály, Marosszék főkirálybírája**, felsőfőhermegyei küldetését bevégezvén, immár visszatért körünkbe a ma megnyitó székgyűlés elnöki székét elfoglalandó.

* **A honvédtisztek kinevezése** ismét tömegesen történik; a hivatalos lap egyik közelebbi száma egész sorozatát közli a rendes szolgálatban s a szabadságolt állomásban levő honvédtiszteknek.

* **A hivatalos lap legközelebbi száma** legfelsőbb királyi kéziratokat tesz közzé a közös hadügyminiszterhez, s a magyar és az osztrák miniszterelnökhöz; a határőrvidék egy részének a katonai felsőség alól való kivételét s a rendes alkotmányos állapotba való helyezését rendelve el, megoldván ez által e már már veszélyessé váló kérdést, s a magyar jognak adván igazata a Lajthántuli rész tulköveteléseivel szemben.

(R. K.) **Rendőrségünk** figyelmébe ajánljuk Forster József rendészeti hetilapját,

melynek első száma „Köz biztosság” czim alatt ügyesen, érdekesen és tapintatosan összeállítva a napokban jelent meg Pesten. A megyei s városi hatóságok pártolását mindenestre teljes mértékben megérdemli e rendészeti szakközlöny; mert vajmi hátra vagyunk mi e részben! Nem kötekedési viszketeg, hanem azon tapasztalati igazság iratja velünk e rövid figyelemztetést, hogy „több szem többet lát”, aztán tanulni soha sem szűgyen!

* **Iszonyu tűzvész** dulta fel Nagy-Ká-szon Alviz — Csikszék — egy részét s tette kol-dusokká munkás lakóit. A tűz e hó 15-én, d. u. 4 óra előtt kevéssel ütött ki, s néhány perc múlva, a falu egy része megközelíthetetlen tüztenger volt. Végre, többek erőfeszítésének kelt any-nyi sikere, hogy a tüzet megállítani sikerült. Így is 42 gazda lett szerencsétlené; így is 42 számos tagu család néz szemébe, nem alaptalan kétségbeeséssel, a közelgő télnek; mert nincs hová lehajtság fejüket, nincs mivel enyhítsék éhségüket. A kár, mint egy 26,217 frtra tehető. Fájdalom! ember élet is esett áldozatul, egy 13 éves fiu, porrá égett. A nyomor segélyért kiált! Embertársaink, honfitársaink, székely vé-

reink esdő szava hallszik: „adatok, adjatok. a mit isten adott.”

Midőn az adakozók sorát, 2 frttal megnyit-juk, szíves készséggel fogadunk el könyörado-mányokat kézbesítés végett. Szerkesztőség.

Eddigelő nyomor enyhítésére befolytak; Debreczenben lakó Balázs József 40 frttal oda-való plébánus Ferenczy Ignác 10 frt, 42 véka rozs és 200 kalangya szalmával. Fogadják a szerencsétlenek forró köszönetét.

Bécsi börzei árkelet.

(1869. aug. 23-án).

5% metalliques	62.80
5% nemzeti kölcsön	71.90
1860 államkölcsön	101.20
Bankrészvény	772.—
Hitelrészvény	308.70
London	123.90
Ezüst	121.10
Arany	5.93
Erd. földt. ment. kötvény	80.25

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

SZÁSZ BÉLA.

HIRDETMÉNYEK.

(79)

„VICTORIA” biztosító-társaság Kolozsvártt.

Biztosítéki alap :

Alaptőke	1.500,000 ft. — kr.
Tartaléktőke	25,449 „ 80 „
Dijtartalék	520,748 „ 24 „
Összesen	2.046,198 „ 04 „

Forgalom :

Biztosított érték	1868-ban 109.190,408 ft. — kr.
Bevétel 1868-ban	1.041,596 „ 87 „
Összes kárfizetés	468,139 „ — „

Biztosításokat fogad el, legkedvezőbb feltételek mellett, tűzkárok ellen, (a villámcsapás által okozott tűzkárt, úgy a kihurezolkodás és oltás körüli rom-bolás által szenvedett kárt szintén beleértve), lak-, gazdasági- és gyári épületek, malmak, butorok, gyári felszerelések és gépek; kereskedelmi árucikkek és rak-tárak, nyers és munkában levő termékek, mindennemű marhák, (benn égés el-len) széna, egyéb takarmány és szalmás-gabonákra nézve, úgy szabadban, mint fedél alatt.

Ez utóbbinál a biztosítás érvénye elcséplés után a magra is kiter-jesztetik, ha a lerakodás helye iránt előre jelentés tétetett.

Alólirt vezérügynökség tisztelettel hívja fel a t. közönséget, minden biz-tosításaikkal a „Victoriához” fordulni, mint a mely a pontos kárfizetésekért nem csak évi bevételeivel, de tetemes biztosítéki alapjával is jól áll; *mint er-délyi társaság, a t. erdélyi közönséget különös előnyökben részesíti, a kárait köz-tudomásulag azonnal és igazságosan fizeti.*

A birodalom legjobb nevű társaságaival viszont biztosítási összekötteté-seinél fogva, a „Victoria” bármely magas értéket biztosítás alá elfogad.

Közelebbi felvilágosításokkal, nyomtatványokkal, stb. minden fontosabb ponton felállított ügynökségek, készséggel szolgálnak, ugyszintén központon a

„Victoria” biztosító-társaság vezérügynöksége Kolozsvártt.
(Nagypiacz, b. Kemény J.-féle háznál.)

(84)

3—3

Alólirt tisztelettel tudatom a nagy-érdemű közönséggel, hogy a **bábasá-gat** Kolozsvártt kitanulván, arról hite-les okmánynyal bírok, az esküt is letet-tem, mind egyeseknek, mind pedig az érdemes községeknek ajánlom szolgál-atomat, falukra is kimenni kész vagyok — jelen lakásom van itten M.-Vásár-helytt, malomutczában 170. szám alatt.

**Kovács Jánosné,
Salánki Róza.**

(81)

7—8

Hasznos tudnivaló!

Borsodi Demeter Lajos
M.-Vásárhelytt.

Bátor vagyok köztudomásul hozni a nagyérdemű közönségnek, hogy augusztus végén Bécsbe utazom s elvállalok a szak-mamba vágó bármiféle czikkekre és tár-gyakra megbízásokat s azokat a legpon-tosabban megrendelem.

Számos megbízásokért esd
a fenntirt **B. D. L.**

(82)

7—8

Alólirt tisztelettel tudatja, hogy a M.-Vásárhelyi piacon a plebánia alatt nagy **óráraktárt** nyitott.

És ezen óráraktárt ma már oly du-san rendeztebe, hogy bármiféle **zsebbeli, asztali, fali és serkentő** órákat a leg-jutányosabb áron képes előállítani és min-dennemű óra javításokat elfogad egy évi jótállás mellett.

Számos látogatásért esd.

Babós Egyed,
órász.

(86)

1—3

Bőbben (Marosszék) egy 20 holdas belső és külső (szántó, kaszáló) birtok szabad kézből elodó; értekezhetni Maros-Vásárhelytt ügyvéd tek. Kozma Endre urral; Kolozsvártt Nyárádi Ist-vánnal, a tulajdonossal, (báró Kemény Ferencz ő excia udvarában.)